अपराधी परररिक्षा अरधरियम, 1958 अंतर्गत
देण्यात येणाऱ्या सहायक अिुदािािासाठी
रिकष लार्ू करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासि
मरहला ि बाल रिकास रिभार्
शासि रिणगय क्र. अपअ-2022/प्र.क्र.43/का-9
ििीि प्रशासि भिि, 3 रा मजला, मादाम कामा मार्ग,
हुतात्मा राजर्ुरु चौक, मंत्रालय, मुंबई-400 032
रदिांक- 05 रिसेंबर, 2024

िाचा- र्ृह रिभार्ाचे पत्र क्र. जेएलएम-1021/प्र.क्र.138/तुरुंर्-2, रद. 25/04/2022, रद.03/03/2023

प्रस्ताििा -

मा. उच्च न्यायालयािे सुमोटो रक्ररमिल ररट रपटीशि क्र.8/1994 आरण 1103/94 मध्ये रदलेल्या रिदेशािुसार प्रधाि सरचि ि रिधी परामशी (रिधी ि न्याय रिभार्) यांच्या अध्यक्षतेखाली रिधी ि न्याय रिभार्ािे रद. 30.6.1996 च्या शासि रिणगयान्िये आंतर रिभार्ीय सरमती ठीत केली आहे. र्ृह रिभार्ािे प्रधाि सरचि, रिधी ि न्याय रिभार् यांच्या अध्यक्षतेखालील आंतररिभार्ीय सरमतीची बैठक रद. 12.4.2022 रोजी आयोरजत केली होती. सदर बैठकीमध्ये मुक्त बंदी ि परररिक्षाधीि अपराधी यांिा सहायक अिुदाि देण्याच्या रिकषांमध्ये सुधारणा करण्याबाबत चचा झाली होती.

सदर चचेिुसार या योजिअंतर्गत मुक्तबंदी तसेच परररिक्षाधीि बंदी यांिा देय असलेल्या सहायक अिुदािािासाठी आयुक्त, मरहला ि बालरिकास आयुक्तालयामार्गत आतापयंत िापरण्यात आलेले रिकष अरतशय मोघम स्िरुपाचे असल्यािे यासाठी ठोस रिकष ररित करण्याची बाब शासिाच्या रिचाराधीि होती.

शासि रिणगय

मरहला ि बाल रिकास रिभार्ांतर्गत “अपराधी परररिक्षा अरधरियम,1958 अंतर्गत मुक्त बंदी ि परररिक्षाधीि अपराधी यांचे पुििगसि होण्याच्या दृष्टीिे व्यिसायासाठी आर्थिक मदत म्हणूि रु.25,000/- इतके सहायक अिुदाि देण्यात येते. या योजिअंतर्गत मुक्तबंदीं, परररिक्षाधीि बंदी यांिा आर्थिक सहाय्य रमळण्यासाठीची पात्रता/अटी ि शती आरण रिकष खालील प्रमाणे राहतील.

सहायक अिुदाि देण्यासाठी पात्रता :-

1.अजगदार महाराष्ट्र राज्याचा ररहिासी असािा. (आधारकािग/िीज रबल/सक्षम प्रारधकारी यांचे प्रमाणपत्र)

2.अजगदाराचे िाि दाररद्य रेषेखालील यादीमध्ये समारिष्ट असािे. (याबाबतचा पुरािा सोबत जोिलेला असािा.)

3.अपराधी परररिक्षा अरधरियम, 1958 अंतर्गत मा. न्यायालयाच्या देखरेखीखाली असलेला परररिक्षाधीि बंदी ककिा कारार्ृहातूि रकमाि 1 िषे रशक्षा भोर्ूि मुक्त झालेला मुक्तबंदी असािा.

4.मुक्तबंदी एकापेक्षा जास्त िेळा कारार्ृहात रशक्षा भोर्ूि आलेला िसािा.

5.अजगदाराचे िय रकमाि 18 ते कमाल 60 पयंत असािे.

6.बंदीस दोिपेक्षा अरधक मुले िाहीत याबाबतचे प्ररतज्ञापत्र सोबत जोिलेले असािे.

7.सदर बंद्याचे आधारकाि ग बँकेशी संलग्ि असािे जेणेकरुि अिुदाि ाची रक्कम िेट लाभार्थ्याच्या खात्यात जमा करता येईल. (सोबत पासबुकच्या परहल्या पाि ाची प्रत असािी.) 8.लाभािीस त्याच्या हयातीत एकदाच अिुदाि देण्यात येईल.

योजिेच्या अटी ि शती :-

1.पररिक्षाधीि बंद्यािे पररिक्षा कालािधीतच अजग सादर करणे आिश्यक राहील. तसेच मुक्तबंद्यास कारार्ृहातूि मुक्त झाल्यािंतर 1 िषाच्या आत अजग सादर करणे आिश्यक राहील. अजग रिहीत िमुन्यामध्ये हस्तपोहोच अििा ईमेलद्वारे संबंरधत रजल्हा मरहला ि बालरिकास अरधकारी कायालयास सादर करािा लार्ेल.

2.मुक्तबंदी ज्या कारार्ृहातूि मुक्त झाला त्या कारार्ृहाचे मुक्तता प्रमाणपत्र जोिलेले असािे. या प्रमाणपत्रामध्ये रशक्षेचे स्िरुप ि रशक्षेचा कालािधी, रशक्षेच्या कालािधीतील त्याच्यातील सुधारणा, बंदीची ितगणूक, िारंिार अपराध करण्याची प्रिृत्ती आहे का, त्यािे केलेल्या अपराधाचे स्िरुप इ. बाबींचा समािेश असािा.

3.पररिक्षा अरधकाऱ्यािे रिहीत िमुन्यात बंद्याबाबतचा र्ृहचौकशी अहिाल सादर करािा. (पररिक्षा अरधकाऱ्याच्या र्ृहचौकशी अहिालामध्ये सदर बंद्यासोबत झालेल्या भेटीचा रदिांक ि अरभप्राय िमूद असािा. बंद्याची सामारजक /आर्थिक/कौटुंरबक पररस्स्िती ि लाभार्थ्याची रिकि, रशक्षेच्या कालािधीतील त्याच्यातील सुधारणा, बंदीची ितगणूक या सिग बाबींचा समािेश असािा.)

4.मुक्तबंदी यांिी प्रस्तारित केलेला व्यिसाय, त्याचे स्िरुप, आिश्यक रिधी इ. मारहती अजात स्पष्ट िमूद करण्यात यािी.

5.बंदीिे ज्या कुशल व्यिसायाकरीता आर्थिक सहाय्याची मार्णी केली आहे त्या व्यिसायाचे रकमाि मुलभूत प्ररशक्षण घेतलेले असािे. अकुशल व्यिसायाकरीता त्यास सदर कामाचा अिुभि असािा. त्याबाबतचे सक्षम प्रारधकाऱ्याचे प्रमाणपत्र/अिुभि प्रमाणपत्र सादर करणे आिश्यक आहे. बंदीकिे प्ररशक्षण प्रमाणपत्र िसल्यास संबंरधत व्यिसायात काम करण्यास रिपूण असल्याबाबत ि कामाचा रकमाि अिुभि असल्याचे कारार्ृह व्यिस्िापिाचे पत्र/प्रमाणपत्र आिश्यक राहील. सदर बंद्यांिी कारार्ृहामध्ये असतािा प्ररशक्षण घेतलेल्या व्यिसायास प्राधान्य देण्यात यािे.

6.रजल्हा मरहला ि बालरिकास अरधकारी यांच्या प्रस्तािामध्ये संबंरधत व्यिसायासाठी पुरििाधारकाकिूि प्राप्त करुि घेतलेली तीि दरपत्रके ि त्यांचा तुलिात्मक तक्ता असािा /ज्या व्यिसायासाठी सहायक अिुदािाची मार्णी केली आहे त्यासाठीचे सक्षम प्रारधकाऱ्याचे दरपत्रक जोिलेले असािे.

7.प्रस्तारित व्यिसायाचे स्िरुप ि आिश्यकतेिुसार अिुकुल असलेली जार्ा त्याच्या स्िमालकीचे ककिा भािे करारािे घेतलेली असािी. तसेच जार्ा भािेकरारािे घेतलेली असल्यास भािे करार जोिलेला असािा.

8.व्यिसायासाठी मंजूर रक्कमेपेक्षा जादा लार्णारी रक्कम अजगदार स्ित: भरण्यास तयार असल्याचे रिहीत िमुन्यातील हमीपत्र असािे.

9.मार्णी केलेले सहाय्यक अिुदाि ज्या कारणासाठी मार्णी केली आहे त्याच कारणासाठी खचग करणार असल्याचे (अिुदािाचा योग्य िापर होईल याबाबतचे) ि

लाभार्थ्यािे दुबार लाभ घेतल्याचे अिािा एक िषाच्या आत व्यिसाय बंद केल्याचे रिदशगिास आल्यास अिुदािाची िसुली करण्यात येईल याबाबतचे रिहीत िमुन्यातील हमीपत्र असािे.

10.सदर सहाय्यक अिुदाि रितरणाििंतर रकमाि 2 िषे रजल्हा पररिक्षा अरधकारी /पररिक्षा अरधकारी यांिाी 6 मरहन्यातूि एकदा लाभार्थ्यास प्रत्यक्ष भेट देऊि त्याचे व्यिसायामार्गत पुििगसि योग्यररत्या झाले असल्याबाबतचा (र्ोटोसह) अिुपालि अहिाल ि उपयोरर्ता प्रमाणपत्र रजल्हा मरहला ि बालरिकास अरधकारी यांिाा सादर करािे.

11.सहाय्यक अिुदाि घेतल्याििंतर व्यिसाय एक िषाच्या आत बंद केला आहे असे आढळल्यास अिािा एकापेक्षा जास्त िेळा अिुदाि घेतल्याचे रसध्द झाल्यास सदर अिुदािाची रक्कम महसुली कायगपध्दतीिे िसुल करण्याचे अरधकार रजल्हा मरहला ि बाल रिकास अरधकारी यांिाा असतील.

12.रजल्हा पररिक्षा अरधकारी यांची सहायक अिुदाि मंजुरीबाबत स्ियंस्पष्ट रशर्ारस असािाी.

13.सहायक अिुदाि उपलब्ध होण्यासाठी लाभार्थ्यािे िरील कार्दपत्रांसह संबंरधत रजल्हा मरहला ि बालरिकास अरधकारी कायालयाशी संपकग साधािाा.

2. या संदभातील अजग तसेच त्यासोबत जोिण्यात येणाऱ्या कार्दपत्रांमध्ये एकिाक्यता रहािाी यासाठी आयुक्त, मरहला ि बालरिकास आयुक्तालय पुणे यांिाी अजाचे ि हमीपत्रांचे रिहीत िमुिे तयार करािे.

3. सदर शासि रिणगय महाराष्ट्र शासिाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेत स्िळािर उपलब्ध करण्यात आला असूि त्याचा सांकेतांक 202412051104063730 असा आहे. हा शासि रिणगय रिजीटल स्िाक्षरीिे साक्षांरकत करुि काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशािुसार ि िािािािे.

Digitally signed by NEELIMA PRAMOD CHAUDHARI
DN: c=IN, o=GOVERNMENT OF MAHARASHTRA, ou=PLANNING DEPARTMENT,
2.5.4.20=2d492c577d5f8956310c91dc01ffb9a071206c77d27a3be4e52d7c1b29fcf933,
postalCode=400032, st=Maharashtra,
serialNumber=AA21FB5959CBBFBF3AA97101D99F5D77D2333AE1AC39229E507A3EBF86EC6CD4, cn=NEELIMA PRAMOD CHAUDHARI
Date: 2024.12.05 11:05:58 +05'30'

NEELIMA PRAMOD CHAUDHARI

(िारलमा चौधरी)
कक्ष अरधकारी, महाराष्ट्र

शासि प्रत-

1.मा. राज्यपाल, महाराष्ट्र राज्य यांचे प्रधाि सरचि,
2.मा. मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांचे प्रधाि सरचि
3.अ.मु.स.(रित्त), रित्त रिभार्, मंत्रालय, मुंबई
4.मा. प्रधाि सरचि (रिधी ि परामशी) रिधी ि न्याय रिभार्, मंत्रालय, मुंबई
5.मा. प्रधाि सरचि, र्ृह रिभार्, मंत्रालय, मुंबई
6.महालेखापाल (लेखा ि अिुज्ञेयता), महाराष्ट्र-1 / 2, मुंबई / िार्पूर.
7.महालेखापाल (लेखा पररक्षा), महाराष्ट्र-1 / 2, मुंबई / िार्पूर.
8.आयुक्त, मरहला ि बाल रिकास आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
9.पररिक्षा अरधक्षक, मरहला ि बाल रिकास आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
10.सिग पररिक्षा अरधकारी, रजल्हा मध्यिती ि इतर कारार्ृहे यांिाा पररिक्षा अरधक्षक, यांचेमार्गत रिािाा.
11.रििि िस्ती (का-9)